

Verbeteren van tekstbegrip door middel van sorteertaken

16 april 2021

Auteur: Vermeij, L.

Termen: leesdidactiek, motivatie, sorteertaken, tekstbegrip, toetsing

Onderwerp: Toetsing tekstbegrip

Collectie: havo 3

In het ontwerpverslag Het verbeteren van tekstbegrip door middel van sorteertaken wordt verslag gedaan van een lessenreeks over sorteertaken, met als doel het tekstbegrip van leerlingen in de derde klas HAVO/VWO te vergroten. Het ontwerp begon vanuit een probleem: de leerlingen uit klas HV3C van OSG De Meergronden waren slecht in tekstbegrip en vonden het maar een vervelend onderdeel van het vak Nederlands. Om dit probleem aan te pakken werd gekozen voor het oefenen met sorteertaken. Sorteertaken zijn lijstjes van een twintigtal kernwoorden uit een tekst, waarna leerlingen de kernwoorden op basis van de tekst met elkaar moeten verbinden. Op die manier worden bijvoorbeeld opsommende verbanden of tegenstellingen aangetoond. Door Kamalski e.a. (2005) is bewezen dat sorteertaken tekstbegrip op een goede manier meten en bovendien vinden de leerlingen het leuk om er mee te werken. De leerlingen kregen een vijftal lessen aangeboden waarin zijn een pre-toets deden, uitleg kregen over sorteertaken, oefenden met sorteertaken, zelf sorteertaken ontwierpen en ten slotte een post-toets maakten en een learner report invulden. De resultaten op de post-toets zijn goed te noemen: de leerlingen gingen gemiddeld met één punt omhoog gegaan. Ook de uitspraken in de learner reports waren positief: veel leerlingen noemden dat ze door hadden gekregen dat ze de tekst beter moesten gaan lezen en dat ze nu wist hoe ze tekstverbanden konden vinden. Daarnaast gaven de leerlingen aan het leuk/okee te vinden om met sorteertaken te werken. Dat is een hele verbetering ten opzichte van hun houding tegenover tekstbegrip vóór het werken met sorteertaken. Toen waren de leerlingen vooral negatief over tekstbegrip. Al met al is te zeggen dat sorteertaken in deze klas goed hebben gewerkt. De cijfers zijn omhoog gegaan, de leerlingen vinden meer tekstverbanden en de leerlingen zijn meer gemotiveerd in het maken van tekstbegrip toetsen.

De redactie schrijft:

Welke aspecten zijn interessant?

Er wordt een alternatieve aanpak gezocht voor de traditionele meerkeuzevragen bij tekstbegrip om leerlingen tekstverbanden te laten benoemen. Er is een degelijke problemdiagnose en -analyse. De sorteertaak, waarbij leerlingen kernwoorden uit de tekst gaan sorteren, blijkt een zeer succesvol alternatief: leerlingen werden zich bewuster van hoe ze een tekst moeten lezen om tekstverbanden op te sporen en hun motivatie voor tekstbegrip ging omhoog. Het verslag bevat een do-

centhandleiding en het materiaal om zelf deze lessenserie in te zetten in de klas, alsook het materiaal om het onderzoek mee te herhalen (learner report).

Wat kan nader worden onderzocht?

In het verslag worden een aantal verbeterpunten genoemd om ditzelfde onderzoek te herhalen. Daarnaast zijn er ook onderwerpen in het verlengde van dit onderzoek te bedenken.

1. Leerlingen moeten leren om vragen naar tekstverbanden waarin het tekstverband niet letterlijk wordt genoemd te begrijpen als tekstverbandvragen (bredere toepassing, transfer).
2. Het zou interessant zijn om na twee maanden te zien of de vaardigheid om tekstverbanden te herkennen beklijft is.
3. Het zou interessant zijn om te zien of sorteertaken ook goed werken als leerlingen een tekst moeten schrijven op basis van bronnen (synthesetekst bijvoorbeeld): helpen sorteertaken om verbanden tussen teksten beter in kaart te brengen?

Lemma's uit handboek:

Er zijn twee series over begrijpend lezen. Die kunnen geheel worden gebruikt. Anders:

Begrijpend lezen, Instructieprincipe 3: Voorzie in expliciete strategie-instructie

Begrijpend lezen, het opbouwen van een coherente mentale representatie (deel 1)

<https://didactieknederlands.nl/zokanhetook/lezen/2020/11/observerend-strategisch-lezen/>

Documenten

- Probleemanalyse, Ontwerpregels, Instrumenten, Resultaten, Discussie en alle lessen